

Osnovni propisi i aktuelna pitanja oko zekata i sadekatul fitra

Nakon zahvale Allahu i salavata na Poslanika, a.s., obaveza zekata je u Kur'anu spomenuta više puta i uglavnom uz propis namaza a interesantno je da su prvi muslimani Poslaniku a.s., kada bi primali islam polagali zakletvu da će davati zekat! Nakon preseljenja Poslanika a.s., većina arapskih plemena su odustali od davanja zekata u bejtul mal iako su idalje sakupljali zekat ali su ga plemenski prvaci zadržavali u okviru plemena. Jedina tri grada koja su u to vrijeme davali zekat u bejtul mal su bili Mekka, Medina i Taif. Zbog ovoga je Ebu Bekr poveo rat i natjerao sva arapska plemena da ispravno daju zekat kao što su ga davali i u vrijeme Poslanika a.s.

Ko je obavezan davati zekat?

Svaki musliman ili muslimanka koji u jednoj godini dana imaju potpuno vlasništvo nad nekom imovinom u iznosu nisaba te imovine. Potpuno vlasništvo znači da osoba posjeduje i koristi spomenutu imovinu.

Šta je nisab?

Nisab je mjerna jedinica koju je Zakonodavac odredio za određenu imovinu. Kada musliman posjeduje imovine koja podliježe obračunavanju zekata, ona se ne obračunava sve dok ne dostigne određenu količinu predviđenu za tu imovinu. Tek kada se dostigne osnovni minimum nisaba, cjelokupna ta imovina ulazi u obračun zekata. Da bi neka osoba bila obavezna dati zekat, potrebno je da iznos nisaba bude kod te osobe najmanje godinu dana. Ako bi čovjek na početku godine imao iznos nisaba a u toku godine ta imovina se smanjila ispod iznosa nisaba a na kraju godine opet bude imao iznos nisaba obavezan je dati zekat.

Poznato nam je koliko iznosi nisab na različitu vrstu imovine, pa ćemo samo spomenuti koliko iznosi nisab na novac ove godine na području Sjeverne Amerike, a to je \$3,861.85. Znači potrebno je da neka osoba ima na početku i na kraju godine najmanje ovoliko novca pa da je dužna dati zekat.

Neka aktuelna pitanja o zekatu

Ako čovjek ima na različitim računima manje iznose ali oni zajedno prelaze visinu nisaba dužan je dati zekat na zbir tog novca.

Zekat se daje na iznos koji je u posjedu muslimana u vrijeme davanja zekata, znači da nije neophodno da cijeli iznos pregodini kako bi se na sav novac dao zekat! Neki ljudi griješe pa tumače da se zekat daje na novac koji pregodini, a potrebno je samo da iznos nisaba bude u posjedu osobe i na početku i na kraju godine u kojoj daje zekat (obično dajemo zekat u ramazanu pa ramazan možemo uzeti kao početak i kraj godine pri računanju zekata).

Ako osoba štedi novac za hadž ili za svoju dženazu ili u neke druge svrhe i na taj novac je obavezno dati zekat ako prelazi visinu nisaba sam taj novac ili sabran sa ostalim novcem.

Ako imamo dug kod nekoga ko nam dug može vratiti odmah, ali smo toj osobi ostavili vremena da nam vrati dug i na taj dug se treba dati zekat.

Zekat se daje i na novac koji je oročen u banci s tim što treba imati na umu da je muslimanima zabranjeno oročivati novac kako bi se ubirala kamata!

Zekat se daje i na novac koji neko štedi za školovanje ako taj novac samostalno ili sabrano sa ostalim novcem iznosi koliko je nisab ili više.

Zekat se ne daje na 401K dok ga čovjek ne podigne, a kada podigne taj novac onda će u toj godini dati zekat i na taj novac.

Mnogo naših ljudi se bavi prevoznim poslovima i imaju pitanja u vezi sa zekatom. Zekat se daje na novac koji imaju na računu u vrijeme davanja zekata. Od tog novca se mogu oduzeti neki troškovi kao što su novac koji firma planira trošiti u tom mjesecu za gorivo, rentu, račune, plate radnicima itd. Od tog novca se mogu oduzeti i troškovi neplaćenih kreditnih kartica ili drugi računi koji se moraju platiti u tom mjesecu. Na ostatak novca na računu se izračunava iznos zekata od 2.5%.

Zekat se ne daje na kamione ili druga vozila, niti na poslovne zgrade, niti na gorivo, ulje ili dijelove koje kompanija posjeduje za svoje potrebe, osim ako ih prodaje (ako se bavi prodajom pomenutih stvari) tada to postaje trgovačkom robom i na njih se daje zekat. Ovdje se ne misli na kamione koje vlasnik odluči prodati kako bi kupio novije kamione. Na njih se ne daje zekat dok ne budu prodani i taj novac dostupan vlasniku.

Onaj ko se bavi trgovinom isto tako će uraditi sa novcem, ali trgovac mora dati zekat i na trgovačku robu koju posjeduje. Trgovac će izračunati nabavnu vrijednost te robe u vrijeme davanja zekata makar ta vrijednost bila veća ili manja od vrijednosti kada je on nabavljao robu i na taj iznos će dati 2.5% zekata. Na isti način će postupiti i neko ko se bavi proizvodnjom s tim što će proizvođač računati i vrijednost sirovina i vrijednost gotovih proizvoda koje nije prodao.

Zekat se ne daje ni na nekretnine koje se rentaju ali se daje zekat na rentu ako ona prelazi iznos nisaba na kraju godine nakon što se oduzmu svi troškovi nekretnine.

Sadekatul fitr

Sadekatul fitr je obavezna sadaka koja se daje u ramazanu, a nisab za sadekatul fitr je iznos sadekatul fitra, što znači da ako je na području Sjeverne Amerike, minimalan iznos sadekatul fitra je \$10 po osobi. Dakle svako onaj ko posjeduje toliko ili više, dužan je dati sadekatul fitr prije ramazanskog bajram namaza. Sadekatul fitr se daje za sve ukućane, a iako se nije obavezno dati za dijete u majčinom stomaku lijepo je i za njega dati sadekatul fitr. Sadekatul fitr treba dati i za one ukućane koji su preselili u toku tog ramazana.

Kao što je svrha zekata da između ostalog očisti našu imovinu od harama koji je mogao ući u nju u toku godine, tako je svrha sadekatul fitra ili zekatul fitra da očisti naš post od svega lošeg što smo učinili u ramazanu.

Muris ef. Neimarlija